

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMAN304SKS Filológiai és könyvészeti alapismeretek I. szem.

Tantárgy neve: Filológiai és könyvészeti alapismeretek	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMAN304SKS, BTMAN404SKS, BTMAN504SKS (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Heltai János egyetemi tanár	
Közreműködő oktató(k): Heltai János egyetemi tanár	
Tantárgyi egység: Filológiai és könyvészeti alapismeretek I. szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMAN304SKS (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2Ö (A szak kereshetőségi táblájában megjelölésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A tantárgy célja a kiadványszerkesztő specializáció keretében folytatott tanulmányok megalapozása. Ehhez – a tematikai leírásnak megfelelően – szisztematikusan tárgyalja filológia és könyvészeti alapfogalmakat és tekinti át a vonatkozó alapismereteket.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> A hallgató legyen tájékozott a kulturális jelenségek nyelvi és irodalmi értelmezésének ismert eljárásai és módszerei, valamint ezek szakmailag elfogadott kontextusai és értékelési terén. <i>képesség:</i> A hallgató a szakterületén fölmerülő problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét mérlegelve legyen képes kiválasztani és alkalmazni a megfelelő irodalomtudományi módszereket. <i>attitűd:</i> A hallgató tudatosan képviselje a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetítse. <i>autonómia és felelősség:</i> A hallgató tudatosan képviselje azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik.</p>	
<p>Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés: filológia és könyvészet 2. A pozitívista filológia fogalmi rendszere 3. A pozitívista filológia módszertana 4. Filológia a pozitívizmus után 5. Dokumentumtípusok: a kézirat, a könyv, a periodika 6. Írástörténet, paleográfia 	

7. A könyvnyomtatás
8. Könyvtörténet áttekintés
9. Könyvművészet
10. Bibliofília
11. Könyvpiar, könyvkereskedelem
12. Könyvkiadás
13. Népszerű szövegkiadás
14. Tudományos szövegkiadás

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): SZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

(Új) *filológia*, Helikon, 2000/4.

Fritz FUNKE, *Könyvismeret*, Bp., 2004.

Bevezetés a régi magyar irodalom filológiájába, szerk. HARGITTAY Emil, Bp., 2003.

TOLNAI Vilmos, *Bevezetés az irodalomtudományba*, Pécs, 1922 [reprint: 1991]

KULCSÁR Péter, *A szövegkiadás*, Miskolc, 2008.

DÁVIDHÁZI Péter, *A hatalom szétosztása. Klasszikus, modern és posztmodern a*

szövegkritikában, Helikon, 1989/3–4. = D. P., *Per passivam resistentiam. Változatok hatalom és írás témájára*, Bp., 1998.

John FEATHER, *A Dictionary of Book History*, London, 1986.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Frédéric BARBIER, *A könyv története*, Bp., 2006.

BOGOLY József Ágoston, *Ars philologiae. Tolnai Vilmos és az irodalomtudományi pozitívizmus öröksége*, Pécs, 1994.

GYURGYÁK János, *Szerkesztők és szerzők kézikönyve*, Bp., 2005.

Textual Criticism and Literary Interpretation, ed. Jerome J. MCGANN, Chicago–London, 1985.